

Pahtakeltto

Brantfibbla

Crepis tectorum subsp. *nigrescens*

Luontodirektiivin laji (liitteet II ja IV)

BOR suojelutaso epäsuotuisa riittämätön, vakaa

ALP suojelutaso epäsuotuisa riittämätön, paraneva

Koodi: 1953

Rauhoitettu (LSA 471/2013)

Uhanalainen ja erityisesti suojeltava (LSA 471/2013)

Uhanalaisuusluokka (IUCN): erittäin uhanalainen (EN)

Kuva: Mia Vuomajoki

Luonnehdinta

Pahtakeltto on lyhytikäinen mykerökasvi, joka kuolee kukkimisen jälkeen. Se lisääntyy ainoastaan siemenellisesti. Pahtakeltto eroaa yleisemmästä ketokeltosta (*Crepis tectorum* subsp. *tectorum*) pienemmän kokonsa ja kookkaampien mykeröidensä perusteella. Lisäksi pahtakelton kehtosuomut ovat kapeammat ja niiden karvat pitemmät ja yleensä tummat. Lajin taksonomiassa on vielä paljon selvittävää.

Elinympäristö ja levinneisyys

Suomi on pahtakelton levinneisyyden länsirajalla. Täällä lajia kasvaa vain Sallassa ja Utsjoella. Sallan kasvupaikat ovat kalkkipitoisten seinämien hyllyillä, rapautuvilla pinnoilla. Utsjoella se kasvaa graniittigneissialustalla. Ilmeisesti heikkona kilpailijana pahtakeltto vaatii avointa tai puoliavointa kasvupaikkaa.

Nykytila ja uhkatekijät

Pahtakeltto on aina ollut maassamme harvinainen. Lajin kaikki esiintymät ovat suojeltuja. Esiintymien pienen koon ja suurten vuotuisten vaihteluiden takia ne ovat kuitenkin alttiita satunnaistekijöille. Myös muiden lajien kilpailu ja kasvupaikkojen kuivuminen voivat heikentää pahtakelton populaatioita. Utsjoen kasvupaikalla on kokeiltu tuloksellisesti kilpailuvan kasvillisuuden poistoa.

Hoitosuosituks

Kasvupaikkojen umpeenkasvun estäminen on eduksi. Pahtakelton biologiaa ja ekologisia vaatimuksia tulee selvittää ennen kuin yksityiskohtaisia hoitosuosituksia voidaan antaa.

Lähteet

- Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T. & Uotila, P. (toim.). 1998. Retkeilykasvio. 4. uudistettu painos. Luonnontieteellinen keskusmuseo, Kasvimuseo, Helsinki. 656 s.
- Ilmonen, J., Rytteri, T. & Alanen, A. (toim.). 2001. Luontodirektiivin kasvit ja selkärangattomat eläimet – Suomen Natura 2000 -ehdotuksen luonnontieteellinen arviointi. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. Suomen ympäristö 510. 194 s.
- Jäkäläniemi, A. 2012. Pahtakeltto – brantfibbla. Teoksessa: Rytteri, T., Kalliovirta, M. & Lampinen, R. (toim.). Suomen uhanalaiset kasvit. S. 133–134. Tammi, Helsinki.